

Lehdistötiedote Luxemburg 17. helmikuuta 2015

EU:n tarkastajat: maaseudun kehittämiss politiikan monimutkaisuus ja jäsenvaltioiden heikot valvontajärjestelmät ovat keskeiset syyt menojen korkeaan virhetasoon

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen tänään julkaisemassa kertomuksessa todetaan, että suurin osa maaseudun kehittämiss politiikan alan virheistä johtuu jäsenvaltioiden asettamien ehtojen rikkomisesta. Jäsenvaltioiden valvontaviranomaiset olisivat voineet ja niiden olisi pitänyt havaita ja korjata suurin osa maaseudun kehittämiss alan investointitoimenpiteisiin liittyvistä virheistä. Jäsenvaltioiden valvontajärjestelmät ovat puutteellisia, koska valvontatoimet eivät ole perusteellisia ja pohjautuvat puutteellisiin tietoihin.

"On tärkeä ymmärtää, miksi maaseudun kehittämiss politiikan alan virhetaso on kohtuuttoman korkea. Virhetason alenemisen kannalta on olennaista, että varainkäytön sääntöjen lukumäärän ja monimutkaisuuden sekä säännönmukaisuuden valvonnan välillä löydetään oikea tasapaino. Tämä edistäisi toimintapolitiittisten tavoitteiden saavuttamista esimerkiksi maatalouden kilpailukyvyyn parantamisen osalta, toteaa kertomuksesta vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Rasa Budbergyté.

Tarkastajat arvioivat, että maaseudun kehittämismenojen keskimääräinen virhetaso oli kolmen vuoden aikana (2011–2013) yhteensä 8,2 prosenttia. Luku on yli neljä kertaa suurempi kuin niin kutsuttu olennaisuusraja. Investointitoimenpiteet muodostuvat lähinnä maatalouskoneiden ja elintarvikkeiden jalostuksessa käytettävien laitteiden hankinnoista. Investointitoimenpiteiden osuus virhetasosta oli noin kaksi kolmasosaa. Yksi kolmasosa virheistä liittyi pinta-alamatukseen, jonka yhteydessä viljelijöille maksetaan korvausta esimerkiksi siitä, että ympäristöystävällisempien viljelytekniikoiden käytöstä aiheutuu lisäkustannuksia.

EU:n tarkastajat havaitsivat, että investointitoimenpiteiden tapauksessa **jäsenvaltioiden viranomaisilla oli saatavilla virheiden havaitsemiseen ja korjaamiseen tarvittavat tiedot**, mutta niitä ei useissa tilanteissa joko hyödynnetty tai pyydetty. Tarkastajat havaitsivat niin ikään, että ainoastaan 16 prosenttia virhetasosta johtui siitä, että varsinaisia EU:n säädöksiä ei ollut noudatettu. Suurin osa virhetasosta – 84 prosenttia – johtui jäsenvaltioiden tasolla asetettujen ehtojen rikkomisista.

Investointitoimenpiteiden osalta tarkastuksessa havaittiin, että **julkiset elimet ovat merkittävä virhelähde, koska julkisia hankintoja koskevia sääntöjä jätetään noudattamatta**. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi tähän kaksi pääsyytä. Ensinnäkin maaseudun infrastruktuurihankkeita toteuttavat yleensä pienet kunnat, joilla on usein vähän kokemusta julkisten hankintamenettelyjen järjestämisestä. Toiseksi virheitä aiheutui myös siitä, että jotkin edunsaajat suosivat yhteistyökumppaneina tiettyjä, aiemmin vastaavanlaisia tavaroita tai palveluita toimittaneita sopimuspuolia ja tekivät niiden kanssa sopimukset suoraan. Maksajavirastot eivät vastustaneet tätä missään kohdin, vaikka **hankinnan peruseriaatteita – avoimuutta, objektiivisuutta, syrjimättömyyttä ja asianmukaista julkistamista – ei ollut noudatettu**.

Tarkastajat havaitsivat, että kaikkein virhealttein oli maataloustuotteiden käsittelyä tukeva toimenpide, jonka yhteydessä hankekohtainen julkinen tuki saattaa olla useita miljoonia euroja. Neljännes virhetasosta johtui siitä, että julkiset ja yksityiset edunsaajat olivat jättäneet täyttämättä tukikelpoisuuskriteerejä tahattomasti. Kahdeksasosa virhetasosta johtui puolestaan tapauksista, joiden osalta epäiltiin, että yksityiset edunsaajat olivat jättäneet kriteerit täyttämättä tarkoituksellisesti.

Pinta-alamatukien alalla pääasiallinen virheiden syy oli se, että maatalousalan sitoumuksia ei noudatettu: **sääntöjen noudattamista edistävät kannusteet ovat viljelijöiden osalta vähäiset, valvontataso on sitoumusten kohdalla alhainen ja sääntöjen noudattamatta jättämisestä määrättävien seuraamusten taso on alhainen**.

Tarkastajat totesivat, että komission laatimat toimintasuunnitelmat ovat askel oikeaan suuntaan virheiden syihin puuttumisen kannalta. **Jäsenvaltioiden täytäntöön panemilla toimintasuunnitelmilla on kuitenkin lähinnä vain reaktiivinen rooli** eikä niissä puututa järjestelmällisesti kaikkiin ongelmiin, jotka aiheuttivat virheitä. Ei myöskään ole olemassa toimia, joilla ehkäistäisiin keskeisiä EU:n tasolla laajalle levinneitä puutteita.

Maaseudun kehittämismenojen virhetasoa voidaan parhaiten alentaa siten, että komissio arvioi ja hyväksyy maaseudun kehittämiss ohjelmat ja jäsenvaltiot panevat täytäntöön kansallisia sääntelykehyskiä.

Tarkastajien suositukset

- Komission olisi täydennettävä nykyisiä korjaavia toimiaan keskittymällä edelleen maaseudun kehittämismenoissa esiintyvien virheiden perimmäisiin syihin. Jäsenvaltioiden olisi tältä osin toteutettava tarvittaessa ehkäiseviä ja korjaavia toimia julkisten hankintojen, tarkoituksellisen sääntöjen kiertämisen ja maatalouden ympäristötukien osalta.
- Komission olisi valvottava tiiviisti maaseudun kehittämisohjelmien täytäntöönpanoa ja otettava säännönmukaisuuden tarkastuksissaan huomioon sovellettavat säännöt ja tarvittaessa myös kansallisella tasolla hyväksytyt säännöt, jotta toistuvien puutteiden ja virheiden riski vähenisi.

Toimittajille tiedoksi

Euroopan tilintarkastustuomioistuin julkaisee erityiskertomuksia pitkin vuotta. Niissä esitetään EU:n talousarvioaloja tai hallinnollisia aiheita koskevien tarkastusten havainnot.

Erytyiskertomuksen (nro 23/2014) otsikkona on "**Maaseudun kehittämismenoissa esiintyvät virheet: mistä ne johtuvat ja miten niihin puututaan?**". Kertomuksessa keskitytään arvioimaan, onko maaseudun kehittämisen alan toimien täytäntöönpano sovellettavien lakien ja säännösten mukaista. Lisäksi kertomuksessa kuvataan maaseudun kehittämisalan korkean virhetason keskeisiä syitä. Kertomuksessa arvioidaan myös, onko todennäköistä, että jäsenvaltioiden ja komission toteuttamat toimet vaikuttavat virheiden syihin vastaisuudessa vaikuttavalla tavalla. Kertomus perustuu tietoihin, jotka tarkastajat saivat käyttöönsä syyskuun 2014 loppuun mennessä.

EU ja jäsenvaltiot myönsivät maaseudun kehittämispolitiikkaan ohjelmakaudella 2007–2013 yli 150 miljardia euroa. Määrä jakautuu lähes tasan investointitoimenpiteiden ja pinta-alatuen kesken. Maaseudun kehittämismenot pannaan täytäntöön jäsenvaltioiden ja komission yhteistyössä toteuttaman hallinnonin puitteissa. Jäsenvaltiot ovat omien institutionaalisten järjestelyjensä mukaisesti vastuussa maaseudun kehittämisohjelmien täytäntöönpanosta soveltuvalle aluetasolla. Komission vastuulla on valvoa jäsenvaltioita sen varmistamiseksi, että ne täyttävät velvollisuutensa.

Korkea virhetaso kuvastaa sovellettavien sääntöjen noudattamatta jättämisen tason merkittävyyttä. Tämä tarkoittaa, että asianomaisia varoja ei ole käytetty sääntöjen mukaisesti. Tämä voi vaikuttaa negatiivisesti maaseudun kehittämispolitiikan tavoitteiden saavuttamiseen (maa- ja metsätalouden kilpailukykyyn parantaminen; ympäristön ja maaseudun tilan parantaminen; maaseutualueiden elämänlaadun parantaminen ja elinkeinoelämän monipuolistamiseen kannustaminen).

Virhetaso on olennainen, jos virheet vaikuttavat yli kahteen prosenttiin menoista.